

AMERIČKI MUSLIMANI NA RASPUĆU

Senad AGIĆ

Kad je manjiska zajednica neprimjećena, borba protiv bigotizma je jedino moguća putem izlaska iz anonimnosti. Intelektualna eksponiranost predstavlja najviši oblik priznanja bilo gdje. Jer, bez intelektualne komponente, zajednica je u crnoj rupi ili je ona sama crna rupa.

Negiranje vlastite krivice

Poslije tragičnog događaja 11. septembra 2001., na svim nivoima je priređen veliki broj simpozija, konferencija, okruglih stolova, kako bi se osvijetlio položaj muslimana i kako bi se Amerikanci pomirili sa činjenicom o njihovoj ulozi. Na skupovima je isticano da je nemili događaj pokazao da oni koji su ga počinili nisu željeli samo učiniti nasilje SAD-u i nanijeti kolektivni udarac američkom društvu već i markirati i odvojiti američke muslimane od ostatka američkog društva.

Nigdje se nije prešućivalo da su američki muslimani aktivni, dobrostojeći, religiozni i, što je posebno zanimljivo, najraznolikija zajednica Amerike, sastavljena od 60 etničkih grupa svih rasa, boja, svih kulturnih zona i jezika.

Uzroke straha Amerikanaca od islama i muslimana možemo tražiti u američkom neznanju historije muslimana i islama, s jedne, i pasivnosti samih muslimana kad je u pitanju popunjavanje tog vakuuma, s druge strane. Jer, Zapad i dalje na islam gleda kao na nešto strano,

nepoznato, orijentalno, enigmatično, egzotično, daleko.

Većina muslimana je utočište našla u SAD-u ne da bi širili islam i radi islama, već zato što tu nalaze socijalnu sigurnost, dobru zaradu, posao, dobar školski i zdravstveni sistem, pa, ipak, ne ustručavaju se definirati taj Zapad isto onako kako je Zapad definirao svijet islama pred križarske ratove.

Muslimani od 11. septembra 2001. godine definitivno više nisu anonimni. Oni i njihova vjera postaju predmet izučavanja na univerzitetima, dok se muslimani još uvijek sustežu zauzeti jasan stav, ne ograđujući se dovoljno jasno i nedvosmisleno od terorizma. Muslimani i dalje na ovaj tragični događaj gledaju u stanju negiranja vlastite krivice. Za njih je i dalje ovo bio samo napad na cijeli svijet, *“jer je u Svjetskom trgovačkom centru stradao i veliki broj muslimana i pripadnika drugih nacionalnosti iz čitavog svijeta”*, dok američka vlada na ovaj teroristički akt gleda isključivo kao napad na zemlju i američki narod, pritom manipulirajući sa njim kao nikad ranije, vršeći istragu po tankoj crti koja razdvaja nacionalnu sigurnost zemlje od građanskih prava i sloboda kako bi se razračunala sa potencijalnim neprijateljem. Usljed svega toga, mladi i obrazovani Amerikanci se sve češće pitaju *“zašto je baš naša zemlja postala meta terorističkih napada”*, tragaju za identitetom i svojom zemljom, sve manje vjerujući i Vladi i medijima.

Jesu li muslimani Amerike uvezani u zajednicu?

Muslimani u SAD-u nisu nikad imali, nemaju, a i pitanje je hoće li u skoroj budućnosti imati:

- krovnu organizaciju i rukovodnu strukturu sa muftijom u vrhu; Zato muslimani u ovoj jedinoj supersili današnjice nemaju ni svog
- predstavnika koji bi sa punim legitimitetom i vjerskim autoritetom govorio u ime svih muslimana, kao što nemaju ni svog
- domaćeg vjerskoobrazovnog kadra, jer nemaju svojih
- vjerskoobrazovnih zavoda koji bi educirali imame po mjeri potreba, navika i aspiracija muslimana u SAD-u. Jedino je izdavačka dje-

latnost ostvarila određene rezultate i potisnula neka izdanja sumnjive ideologije, dok se još uvijek potrebe za imamima zadovoljavaju uvozom *jeftinog vjerskog kadra*, skromnog obrazovanja, pretežno iz zemalja Bliskog Istoka, Indije i Pakistana.

Situacija sa muslimanima u Americi se popravlja. Nema više napada na muslimane, nema teških riječi i optužbi na račun muslimana, izašlo je i novo izdanje poštanske markice, čiji logo nosi bajramsku čestitku, predsjednik Bush je u Bijeloj kući priredio iftar za predstavnike Islamske zajednice i muslimanima uputio srdačnu čestitku u povodu ramazana, ali su ostale neke posljedice koje ćemo vjerovatno dugo osjećati. To je najizraženije na polju odbijanja izdavanja viza za posjetu Islamskoj zajednici u Americi.

S obzirom na duhovnu glad koja muči milione Amerikanaca, islam u Americi doista ima svijetlu budućnost, ali muslimani još zadugo neće moći ublažiti tu glad sa sadašnjim stepenom organiziranosti.

Za uglednog profesora Nasra, ova tragedija je Amerikancima poslužila kao budilnik. Svaka je imperija tokom svoje historije doživljavala poraze i ranjavanja. Amerika je prvi put pogođena, i to iznutra. Ona danas prelazi put od psihološke rane do psihološke transformacije.

Prva tri mjeseca po napadu, muslimani su prošli teška iskušenja braneći se od svakojakih optuživanja, nasrtaja, *odmazdi*, da bi danas bili u fazi redefiniranja džihada, religije, terorizma, pa i pitanja kako se postaje šehid.

Jedna od važnijih konsekvenci ove tragedije je to što su muslimani, kao, uostalom, i pripadnici drugih religija ranije, počeli preispitivati svoje veze sa zemljama porijekla, uvezujući se sve više i snažnije u američke islamske institucije. Ovo je pravi trenutak da muslimani koji žele živjeti u SAD-u (imigranti, kao i starosjedićki afroamerički muslimani) shvate da su dio američkog društva i da se odrede prema toj činjenici.

Islam – poziv na moralni preporod

Zov islama je uvijek bio poziv na moralni preporod u društvu i unutarnji duhovni život.

Kad muslimani prestanu slijediti taj zov, onda neće biti ni potrebe da se zovu muslimanima. Jer, umjesto da govore o islamskim idealima moralnog života, muslimani – kako su šutjeli poslije 11. septembra – i dalje šute i samo se brane i opravdavaju. Tako se ne može djelovati u ime islama.

Muslimani nisu izgradili nijednu instituciju putem koje bi valjano prezentirali učenje islama. Intelektualni život muslimana Amerike je na kritičnom nivou. Primjerice, ovdje na univerzitetima hinduizam predaju hindusi, koji, naravno, ne mrze hinduizam. Islam, međutim, većinom predaju Amerikanci, od kojih mnogi islam mrze. U ranom katoličanstvu su roditelji obavezno jedno od muške djece posvećivali crkvi. Ovdje imigranti muslimani od svoje djece očekuju da postanu bogati, pa ih stoga šalju na prestižne univerzitete kako bi postali uspješni doktori, inženjeri, advokati. Niko i ne pomišlja da mu sin postane uspješan imam ili profesor islama – samo zato što se od tih časnih poziva ne može priuštiti otmjen život, radi čega se većina, uostalom, i uselila u SAD.

Jedna od najvećih sramota muslimanske zajednice, ne samo u Americi, jest neefikasno korišćenje medija. Uzroci tome mogu se tražiti u kombinaciji indiferentnosti, neorganiziranosti i odsustvu proaktivnog nastupa. U američkoj zajednici muslimana nepoznat je koncept univerzalnosti Objave i da se Kur'an ne obraća nemuslimanima kao kafirima već da im spas ponudi. Problem na Zapadu postaje nereligioznost, a ne nova vjera. Taj svijet treba vraćati religiji, ali sa hikmetom, tj. koristeći uporedne prednosti islama nad drugim objavljenim religijama. Kršćanstvo i dalje ostaje limitirano insistiranjem na spasenju preko Isusa Krista, Isa, a.s., a judaizam insistiranjem na ekskluzivnosti objave Musau a.s.

Imaju li muslimani strategiju?

Ako muslimani Amerike ne budu gradili strategiju i ako ne budu svoju ulogu shvatili ozbiljno, to jest onako kako to ozbiljnost i složenost ovoga trenutka nalaže, onda se prepuštaju riziku da možda i nestanu sa lica ove zemlje ili

da, u najmanju ruku, budu satjerani na margine američkog društva.

Postavlja se, međutim, pitanje imaju li muslimani Amerike, kao uostalom i svi muslimani svijeta, uopće strategiju. Imaju, ukoliko imaju strategije, a ne samo političare. A ogromna je razlika između političara i stratega. Dok političar osluškuje puls naroda kako bi udovoljio njegovom traženju da ne bi ostao bez njegove podrške, strateg ili vizionar čita znakove vremena. Političar reagira, strateg proaktivno djeluje. Političar kritizira druge, strateg uči od drugih i korigira sebe i svoje programe za budućnost. Političar je zainteresiran za danas, a strateg za danas radi sretnijeg sutra. Neka se svako zapita koliko danas muslimanski svijet ima stratega i vizionara, a koliko političara, pa će znati u kojoj mjeri gradimo strategiju i lokalno i globalno.

"Često me muči podatak da je 1947. godine tri miliona pakistanskih muslimana prešlo na kršćanstvo" (A. Hakim Murad).

Ono što su Jevreji postigli ne brojem nego radom u Palestini, muslimani u Americi mogu postići samo ako budu dobro organizirani. A da bi bili dobro organizirani, potrebne su im institucije. Neko je pravilno primjetio "da ništa nije moguće bez čovjeka, ali da ništa nije trajno bez institucija". Islam ima odgovore na mnoge probleme američkog društva, ali je pitanje jesu li muslimani, umjesto spremnosti na frustracije, u stanju ponuditi te odgovore.

Jedan od vodećih ličnosti Baptističke crkve u Americi izrekao je odvratnu optužbu na račun našeg Poslanika, a.s., što je s pravom naljutilo muslimane, ali gotovo da niko nije reagiro na jednu drugu nimalo bezazlenu njegovu misao, koju je istim povodom izrekao – da je "povučena crta i da su s jedne strane crte Jevreji i kršćani zajedno, a s druge muslimani".

Osamdeset posto svih energetskih izvora 2050. godine nalazit će se u islamskom svijetu, tvrde stručnjaci za razvoj. Možda se i radi ovoga podatka Jevreji i kršćani ujedinjaju protiv muslimana, zašto im dobro služe Bin Laden, *El-Kaida*, samoubilački napadi, pogrešno shvaćen džihad i slično. Vrijeme je da se shvati da je bolje biti i neaktivan nego na pogrešan način aktivan.

Vrijeme je da se dođe do približno pravog odgovora zašto Amerika po svaku cijenu štiti Izrael. Kršćani navode dokaze iz Biblije koji ih *obavezuju* da se bore za Izrael. Tamo stoji da se Isus Krist ne može vratiti sve dok "obećanom zemljom, zajedno sa *Jerusalimom*" ne zavladaju Jevreji, a kad se vrati, jedan će dio prevesti u kršćanstvo, a drugi – što pobiti, što rastjerati, pa će onda nastupiti vrijeme u kome će carstvo na Zemlji biti ponovo uspostavljeno.

Carstvo na Zemlji koje će biti uspostavljeno, neće biti ni ono koje priželjkuju današnji muslimani, ni jevreji, ni kršćani, već će biti uspostavljeno carstvo Božije na Zemlji, i to onda kad On odredi.

m

Summary

Senad Agić

AMERICAN MUSLIMS AT THE CROSSROADS

Following the tragic events of the September 11, a myriad of symposiums, conferences and round tables have been organized with the purpose of shedding some light onto the position American Muslims now find themselves in, while making the rest of Americans more aware of their existence. As all those academic gatherings emphasized, the September 11 attacks not only committed violence against the United States and dealt a severe blow to the entire American society, but, were, at the same time, intended to stigmatize and isolate American Muslims from the rest of American society.

It has been no secret that American Muslims are pro-active, well-off, pious and - what's particularly interesting - the most diversified American community, made up of 60 different ethnic groups with a variety of races, colors, cultures and languages.

American Muslims have never had - and the question remains if they ever will - a joint

organization and a leadership headed by a Mufti. As a consequence, the Muslims living in the only remaining Superpower of the World, do not have anyone who would act as their legitimate representative, speaking on their behalf with competence and religious authority, nor do they have their own, domestic clerics for there are no Islamic theological schools that would generate the clerics who would meet the specific needs, practices and aspirations of American Muslims. Certain progress has only been made in the publishing area where readings of dubious ideology have been finally tossed aside, while the requests for new imams are still being met by importing 'inexpensive clergy' with modest education, mainly from Middle Eastern countries, India or Pakistan.

موجز

سناد آغيتش

مسلمو أمريكا على مفترق الطرق

بعد حادث الحادي عشر من سبتمبر ٢٠٠١ م، المأساوي، أقيم الكثير من الندوات والمؤتمرات والمناقشات، على جميع المستويات، وذلك من أجل تسليط الضوء على وضع المسلمين، وقبول الأمريكيان لدورهم الذي يلعبونه. وقد تم التركيز في هذه التجمعات بأن هذا الحادث الأليم قد أظهر أن هدف منفذيه لم يكن إلحاق الضرر بالولايات المتحدة الأمريكية وتوجيه ضربة عامة للمجتمع الأمريكي وحسب، بل إنهم أرادوا من خلاله تمييز مسلمي أمريكا وعزلهم عن باقي شرائح المجتمع الأمريكي.

ولم ينكر أحد في هذه التجمعات أن المسلمين في أمريكا نشيطون ومتدينون ومتمكنون ماديا، وأن المجتمع الأمريكي هو الأكثر تنوعا، ويتكون من ٦٠ فئة إثنية من مختلف الأعراق والألوان والمناطق الثقافية واللغوية.

إن المسلمين في الولايات المتحدة الأمريكية، كانوا وما زالوا يفتقرون إلى المؤسسة القيادية العامة والبنية الإدارية التي يرأسها المفتي، وربما لن يحظوا بهذا في المستقبل القريب، ولذا نجد المسلمين في هذه الدولة التي تمثل اليوم القوة العظمى الوحيدة في العالم، لا يملكون متحدثا رسميا يتمتع بالشرعية والسلطة الدينية ليتحدث باسمهم جميعا، كما أنهم يفتقرون إلى الكوادر الدينية المحلية، وذلك بسبب انعدام المعاهد التعليمية الدينية التي تخرج أئمة يستطيعون التعامل مع حاجات مسلمي الولايات المتحدة الأمريكية وعاداتهم وتطلعاتهم، ولم يبق لهم سوى مجال النشر الذي حقق شيئا من النجاح في دفع المؤلفات ذات الأيديولوجية المشبوهة، بينما لا تزال الاحتياجات في الأئمة تغطي من "الكوادر الدينية الرخيصة" ذات المستوى التعليمي المتواضع، والتي تأتي غالبا من دول الشرق الأوسط والهند وباكستان.